

CVIČEBNÍ LISTY.

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

Číslo 2.-3.

Ročník II.

Příprava pro Válečnou školu.

Podplukovník francouzského generálního štábu MARATUECH:

Rady kandidátům Válečné školy pro přípravu ke zkoušce z taktiky.

(Pokračování.)

III.

Které jsou veličiny problému.

V předešlém článku jsme vyložili důvody, které nás vedly k tomu, abychom přijali určitý pořádek pro postupnou analýsu jednotlivých prvků taktického tematu, a naznačili jsme pořádek, který jsme uznali za nejlogičtější.

Zbývá říci, v jakém smyslu nutno tuto analýsu prováděti a čemu možno se naučiti studiem každého prvku.

A) O jakou jednotku běží?

Odpověď na tuto otázku je zřejmá. Vyžaduje však několik minut přemýšlení, neboť to je jediný prostředek, abychom se vmyslili v kůži osobnosti, jejíž úlohu máme hráti. Tím je nutno začít, jinak se vydáváme nebezpečí, že veškerá naše pozdější práce bude řízena s nevhodného hlediska.

Na příklad: V námětu, který máme řešiti, jde o pluk pěchoty. Tu si musíme ihned uvědomiti, že jsme v té chvíli velitelem tohoto pluku a že velíme vojsku jediné zbraně, pěchoty. Musíme si okamžitě připomenouti svá dřívější studia o tom, jaké jsou charakteristické vlastnosti pěchoty, jaké jsou možnosti pluku. Víme, že máme před sebou problém z taktiky pěchoty.

Jiný případ: Tentokrát běží o smíšenou samostatnou skupinu nebo o horskou brigádu. Staneme se v té chvíli plukovníkem nebo generálem velitelem skupiny nebo brigády. Náš případ není tentýž, jako předešlý. Nejdříve musíme přemýšleti o charakteristických vlastnostech každé zbraně, z jejíž prvků se naše skupina skládá: pěchoty, dělostřelectva, jezdeckva atd.; potom musíme přemýšleti o tom, v jaké síle jsou tu zastoupeny jednotlivé druhy zbraní, abychom z toho si mohli vyvoditi důsledky o možnostech každé frakce; dále musíme přemýšleti o vzájemném poměru, který je mezi jednotkami různých zbraní, neboť tento poměr má veliký vliv na možnosti skupiny jako celku.

Zajisté nepoužijeme stejně dvou skupin, z nichž každá má sice jeden pluk pěchoty, ale jedna z nich kromě toho ještě oddíl dělostřelectva a četu jezdeckva, zatím co druhá pouze jednu baterii dělostřelectva, za to však celou eskadronu jízdy.

Složení skupiny má vždy vliv na její možnosti i na způsob její činnosti.

Ve všech případech, kde jest nám pracovati zároveň s vojsky různých zbraní, máme před sebou problém ze všeobecné taktiky: musíme uvažovati o vlastnostech každé zbraně, když jedná ve spojení s jinými zbraněmi; neboť tím právě jsou její obyčejné vlastnosti pozměňovány.

Kdyby byly bývaly vykonány tyto předběžné úvahy, nebylo by mohlo na př. se státi, že kandidáti určují ve zkušební práci pluku, který nastupuje k útoku, cíl vzdálený 15 km, nebo že eskadrona dostane rozkaz zabrániti nepříteli přechod přes řeku na frontě 20 km, když přece nepřítel má podle námětu sílu několika kolon rozličných zbraní.

B) Jaký je úkol?

Jakmile jsme vykonali potřebnou myšlenkovou práci, abychom se vžili ve svoji úlohu, jakmile jsme se ztotožnili s velitelem, který má provésti nějakou práci, tažme se hned, jakého druhu jest tato práce.

To znamená studovati daný úkol, což je základní část všeho našeho dalšího uvažování. Kandidát, který dobře promyslel svůj úkol a který jej dobře pochopil, může být téměř jist, že — byť i jeho řešení nebylo skvělé, — vypracoval přece něco, co se hodí, a že se nesetká při zkoušce s nezdarem.

Zde — ve větě, která stanoví úkol jednotky, již velíme, — má každé slovo svoji důležitost a je třeba, abychom je vážili jedno po druhém, abychom jim dali smysl, který mají. Vnější forma, jak jest úkol naznačen, mění se od případu k případu, a tak naše iniciativa je pokaždé jiná.

Veleti znamená právě vykonávati svoji iniciativu v daných mezích. Proto je nutno studovati s největší péčí úkol, který jsme dostali, abychom tak našli hranice vytýčené pro tuto iniciativu.

Tuto věc považujeme za tak důležitou a tak často nedoceňovanou v počátcích taktického studia, že máme za to, že zasluhuje, abychom se u ní zdrželi na chvíli a rozvinuli ji na několika případech, ostatně velice jednoduchých.

Předpokládejme, že jde o ubytování oddílu, který se skládá, na př. z pluku pěchoty, oddílu dělostřelectva, eskadrony jezdeckta a ženijní roty. (Nečiníme si, rozumí se, nárok, že rozřešíme v několika řádcích všechny případy ubytování, které mohou nastati u podobného oddílu. Naším cílem je ukázati pouze, jak třeba vykládati hodnotu slov, vyjadřujících úkol v různých případech, a že se nesmíme spokojiti s povrchní četbou výrazů, jimiž jest úkol vyjádřen.)

Náš oddíl přichází z východu a má býti ubytován u Unhoště (mapa Kladno a Slaný). Úkol „ubytovati se“ může býti vyjádřen vyšším velitelstvím v různých formách. Zde uvádíme některé z nich; jejich podobnost umožní právě, aby tím více vynikla různost; kdežto, kdyby každá z nich byla rozvedena samostatně na jiném námětu, nevzbudila by u necvičeného kandidáta pozornosti.

1. Oddíl bude zítra bytovat v krajině u Unhoště.
2. Oddíl bude zítra bytovat v krajině Unhošť, Pavlov, Červený Újezd (všechna tato místa včetně).
3. Oddíl bude zítra bytovat v krajině u Unhoště, připraven postupovati pozítří ve směru severovýchodním.

4. Oddíl bude zítra bytovat v Unhošti.

5. Oddíl bude zítra bytovat v krajině Unhošť, Červený Újezd, Pavlov (místa včetně), připraven postupovati pozítří směrem jihozápadním nebo jižním.

Iniciativa ponechaná veliteli oddílu je různá v každém z těchto případů a on si toho musí býti vědom pro své rozhodnutí.

V prvním případě je úloha formulována velice všeobecně, iniciativa je velice značná. Z toho vyplývá množství možných řešení, o kterých velitel má právo a povinnost uvažovati. Jeho rozhodnutí bude učiněno teprve po srovnání všech řešení, jejich výhod a nevýhod, vzhledem k ostatním možnostem problému, které prostuduje později, jako situace, nepřítel atd. Z úvahy o situaci rozhodne se pro okamžik, že těžiště má spočívat v Unhošti, má však právo soustřediti svá vojska, nebo naopak, rozptýlit je, jak uzná, a ve směru, který uzná za vhodný. Jeho iniciativa je úlohou velice málo omezena.

V druhém případě je iniciativa omezena již více. Velitel oddílu má pouze právo umístiti se v jednom pásmu terénu, které je dáno trojúhelníkem, mezi jehož stranami jsou tři vesnice. Má právo užití těchto tří vesnic, neboť jsou obsaženy v jeho pásmu, mimo ně však nemá míst obydlených. Chce-li, může dáti vojsko do stanů, obsaditi tyto tři vesnice, ubytovati se pouze v jedné nebo ve dvou z nich.

Způsob a forma umístění, rozdělení vojsk uvnitř jeho pásma není mu nikterak určeno. Učiní o tom rozhodnutí, když byl prozkoumal ostatní podmínky problému.

Uhrnem: Ačkoliv jeho iniciativa je více omezena než v prvním případě, je ještě velice široká.

Ve třetím případě je úloha vyjádřena stejným výrazem jako v případě prvním: umístiti se v krajině u Unhoště; avšak tento výraz je zde doplněn jiným: býti připraven postupovati pozítří směrem severovýchodním. Naše závěry budou tytéž, jako nahoře, pokud se týče výkladu smyslu slova krajina u Unhoště, avšak ze všech řešení, která jsou dána v prvním případě, vyloučíme ona, která neodpovídají oné nové myšlence, která se týče směru, ve kterém máme potom postupovati. Jsme volni, pokud se týče výběru našeho pásma, avšak vyloučíme všechno, co by nás příliš vzdalovalo od Unhoště směrem jižním, jihozápadním a západním. Rozhodneme se rovněž pro Unhošť, jako těžiště, avšak budeme orientovati celek svého učlenění na sever a východ odtud, abychom byli připraveni postupovati směrem severovýchodním.

Slovo pozítří má rovněž svoji důležitost, neboť nám naznačuje to, co nebylo činěno ve dvou prvních případech, t. j. že naše bytování bude krátkého trvání: je samozřejmo, že se nezařizujeme stejně, má-li býti bytování dlouhé, nebo naopak, má-li trvati pouze několik hodin.

Ve čtvrtém případě musí velitel oddílu umístiti svůj oddíl v samé Unhošti. Jest velice omezen v rozsahu, neboť disponuje pouze jednou osadou, avšak nemá jiného označení ani o čase, ani o šířce. Musí se ubytovati v Unhošti, avšak může volně disponovati, jak uzná, svým ubytováním, neboť nemá udáno ve svém úkolu nic, co by ho podrobněji orientovalo o tom či onom směru. Budou to ještě jiné prvky celkového problému, než sám úkol, které budou mít vliv na omezení počtu možných řešení.

Konečně v p á t é m případě máme tentýž výraz jako ve druhém případě, který nás přivádí k týmž závěrům. Jsou tam však připojena nová označení, analogická označením ve třetím případě, ačkoliv jsou poněkud méně precizována. Hodnotíce všechny výrazy úkolu, dojdeme k závěru, že náš oddíl má se umístiti v pásmu označeného terénu, avšak nikoliv v jakémkoliv učenění; toto učenění má býti dosti pružné, aby dovolilo přejiti bez obtíží v nové učenění či spíše ve dvě nová učenění, jedno orientované směrem k jihu, druhé směrem k jihozápadu.

Vidíme na těchto několika případech, které bychom ostatně mohli znásobiti do nekonečna, a které se různí mezi sebou podle toho, jde-li o pochod, ubytování, boj atd., jak záleží na pozorném studiu všech výrazů, jimiž je vyjádřen úkol. Tyto výrazy, uvažujeme-li dosti o nich, přivádějí nás k tomu, že je možno učiniti určitý počet řešení. Tento počet je buď větší nebo menší, podle toho, jak široce je úkol udán. Přes to všechno jsme již vyloučili všechna řešení, která by neodpovídala úkolu. Tato řešení, z nichž o některých jsme se ani nezmiňovali, jsou definitivně vyřazena z našeho pozdějšího rozhodování: žádná jiná veličina problému neospravedlňuje, abychom se zabývali nějakým řešením, které již napřed, a priori neodpovídá úkolu.

Proto, byla-li tato analýsa úkolu dobře provedena, a jsou-li důsledky, které jsme rozбором získali, logické, jsme již nyní jisti, že rozhodnutí, které učiníme, nebude snad nejlepší, že to však bude řešení možné a tedy přijatelné.

Jsou to pak ostatní veličiny problému, jež nám dovolí srovnati mezi sebou různá možná řešení a rozeznávají z nich to nejlepší. —

(Příště dále.)

Státní kapitán generálního štábu BOHUSLAV FIALA:

Autorské řešení námětu číslo 5.

I.

Daný taktický problém lze rozdělit na dvě za sebou jdoucí fáse, které jsou v chronologickém pořadí:

Přemístění 1. horské brigády na linii, odkud vyrazí k útoku, útok brigády ve všeobecném směru přes Kladno na Tuřany. Poněvadž tyto fáse jsou navzájem velmi úzce spjaty, vykonává jedna na druhou vliv a proto nelze je řešiti samostatně. Také bylo by zbytečné nějak široce rozváděti a odůvodňovati, že velitel brigády bude především uvažovati o tom, jak provede útok a potom teprve o tom, jak přesune brigádu na linii, odkud k útoku vyrazí.

Projdeme nejdříve úvahy velitelovy o útoku.

II.

A) Jak zamýšlí velitel 1. horské brigády provéstí útok.

V tomto případě, kde jde o útok na daleký cíl, dají se úvahy velitele brigády rozdělit na dvě skupiny, a to: 1. úvahy o celkovém provedení útoku; 2. úvahy o útoku na první cíl.

1. Začneme s prvními. Konečným cílem horské brigády je Šternberský potok, který je 10 kilometrů vzdálen od nynější linie

dotyku. Tuto vzdálenost nebudou moci útočící vojska projít bez jakékoli zastávky. Bude tedy nutno vřadit mezi konečný cíl a nynější linii dotyku několik cílů přechodných, jimiž by mohly být:

1. hřbet kóta 390—důl Kybekův;
2. výšina Rovina—Vinařická hora (410);
3. hřbet kóta 341—320—271.

K tomuto rozdělení útoku na tři fáse dospěli bychom také úvahou o podpoře pěchoty dělostřelectvem, o níž víme, že může se dít do hloubky asi 5 km. Kdyby na příklad dělostřelectvo zaujalo posice v prostoru Dolan, Přitočno, Újezd Pletený, tu by po dosažení Týneckého potoka pěchotou bylo již nuceno posunouti se dopředu. Obdobným způsobem stanovili bychom nutnost 2. a 3. cíle.

Rozdělením útoku na tři fáse rozděluje se vlastně také celkové úsilí vojsk na tři části, které bude nutno postupně provádět. Proto velitel brigády, aby mohl uskutečnit tato postupná úsilí, rozčlení svá vojska do hloubky. K tomuto poznání došel by také studiem nepřátelské situace, neboť je jisto, že nepřítel bude mít obranu uspořádanou také do hloubky, o čemž svědčí hlášené opevňovací práce na Vinařické hoře, u Humen a Pcher.

Útok horské brigády vyznačuje se dále tím, že brigáda jest na křídle celkového rozčlenění armády, a že armáda označila jen pravou (východní) hranici pásma útoku. Nastává otázka, v jak širokém pásmu by brigáda měla postupovati, a neměla-li by se proto určití západní jeho hranice.

Podíváme-li se na příklad na první cíl, tu vidíme, že v cestě k němu leží město Kladno, nepříjemná to překážka, již bude dlužno obejít, což dá se mnohem lépe provést na západě než na východě, kde jednak není k tomu tak výhodného terénu, a pak jsme ve styku s 5. pěší divisí, která se účastní všeobecného útoku. To, co jsme řekli o prvním cíli, platí i o ostatních. Proto neurčíme žádné západní hranice. Nezapomínejme při úvaze o celkovém provedení útoku na možnost manévru zleva. K tomu však je zapotřebí vojska.

Na podkladě hořejších úvah rozčlení velitel brigády své síly do hloubky tak, aby mohl postupně zdolat překážky, které se mu postaví v cestu ve všeobecném směru přes Kladno na Tuřany a aby je mohl zleva (ze západu) obcházeti.

2. Úvahy o útoku na první cíl.

Poněvadž nepřátelská situace není nám nikdy úplně známa a podléhá neustále změně, nemůžeme s určitostí předvídati, jak se odehraje boj o první cíl, a proto by bylo nevhodné, kdyby velitel brigády obíral se již myšlenkami, jak bude útočit na druhý nebo dokonce na třetí cíl.

Rozborem známých již prvků: úkolu, situace a terénu vzhledem k útoku na první cíl dojdeme k rozhodnutí velitele brigády.

Úkolem horské brigády jest zmocnit se hřbetu kóta 390—důl Kybekův, a to v pásmu ohraničeném pouze na východě. Tento útok vyznačuje se hlavně tím, že se odehrává na křídle. Bude se tedy pravé křídlo brigády opírat o 5. pěší divisi, levým pak křídlem, jež za postupu bude kryto smíšeným oddílem, bude možno provést manévry, jehož myšlenka lépe vynikne ze studia situace a terénu. Jezdecké hlídky 1. horské brigády hlásily, že nepřítel se opevňuje na jihovýchodním okraji lesa u Kročehlav, na výšině kóty 403,

v okolí pivovaru a cihelny. Z těchto hlášení není viděti, kdy tyto práce byly konstatovány a jak daleko pokročily. Z toho však, že 7. listopadu se ještě neprováděly, dá se souditi na zákopy pro menší skupiny, a nikoli na souvislé linie. Jde tedy o útok ve volném terénu.

Zajímavý je také směr linie, na níž se protivník opevňuje. Nedošla zpráva o úpravě terénu na výšinách západně koty 403. Nezápadnějším místem, kde se nepřítel zakopává, jest okolí cihelny, neboť u Vodojemu jsou hlídky smíšeného oddílu v dotyku s jeho jezdeckými hlídkami. Tento fakt přivádí nás na myšlenku, nekenčí-li právě křídlo nepřátelské pěchoty u cihelny. Z celkové situace první linie protivníkovy vyplývá, že výšinu 403 a les u Kročehlav lze snadno obejít zleva (ze západu), čímž se útok na obě uvedená místa značně usnadní.

Levé křídlo 5. pěší divise u Rebeče navázalo styk s jezdeckými hlídkami 1. horské brigády, které jsou na linii severní, kraj lesa Zabítý, u St. Kladna, na kraji lesa Milíř, v dotyku s nepřítelem. Do této linie možno tedy dojiti bez jakéhokoli nebezpečí se strany nepřítelovy, ovšem za předpokladu, že by se přibližování provádělo skrytě, což na západě ulehčuje les Milíř. Proto mohlo by se této čáry použití za výchozí základnu, a to tím spíše, že je od prvků protivníkových zákopů vzdálena na 400—800 m, t. j. na účinnou vzdálenost pěchotné palby.

Jelikož smíšený oddíl, skládající se z jezdeckva, pěchoty, dělostřelectva a obrněných automobilů, má postupovati povšechně podél čáry: Rozdělov—Libušín—Smečno a krýti levý bok brigády, nemusí se brigáda příliš o něj obávat, čímž by také obchvat, nabízející se ze studia situace, byl nejen zajištěn, nýbrž mohl by býti, bylo-li by třeba, i podporován.

Terén v prostoru, o němž uvažujeme, představuje v celku dva hřebety, z nichž první jest pokračováním masivu Kozové hory přes St. Kladno, kotu 403, 374 a dále na východ; druhý pak táhne se od trig. 425 Na Cimrmanském přes kotu 390, důl Kybekův, U veliké skály a dále k severovýchodu. V kotlině, spojující oba hřebety, leží město Kladno. To jest podlouhlé formy, která kolmo protíná všeobecný směr útoku. Je tedy Kladno vážnou přírodní překážkou, již bude dlužno obejít; neboť by se neodporovalo, aby se prováděl jen čelný útok přes Kladno, protože tu by vojska útočila na zdi; dále mohlo by dojiti k pouličním bojům, v nichž by vojska utrpěla značné ztráty, a kromě toho by se útočné rozčlenění úplně desorganisovalo. Nastává tu otázka, zdali lze obejít Kladno s obou stran, a z které by to bylo výhodnější.

Útok vedený od Zabitého lesa ve všeobecném směru na Motyčín narazí především na odpor nepřítele, opevňujícího okraj lesa u Kročehlav, pak na možné odpory u Kročehlav, Štěpánova, Železáren, Thinnfeldova a Kybekova dolu. Z toho plyne, že bude musiti překonávati mnoho překážek a že je nebude moci obejít zprava, poněvadž by zašel do prostoru vyhrazeného 5. pěší divízi. Bude to tedy přímý útok, jehož úkolem bude jaksí udržovat spojení se sousední útočící jednotkou.

Les Milíř, jehož okraj je obsazen našimi jezdeckými hlídkami, dovoluje nám přesun vojsk v libovolném směru. Poněvadž nejzápadnějším místem, kde se opevňovala pěchota, je okolí cihelny, můžeme provésti obchvatný útok západně tohoto bodu, čímž se

také úplně vyhneme městu Kladnu. Tento útok by se mohl vésti ve všeobecném směru přes Vodojem na Tuhan. Vojska by nena-razila u Vodojemu pravděpodobně na nějaký velký odpor a dostala by se asi dosti snadno na západní hřbet, ovládající Kladno s této strany. Protože by se útočilo částečně v lese, a dělostřelectvo by nemohlo pěchotu dosti vydatně podporovati, dále protože s této strany možno také očekávati protivníkovy protiútoky, bude záhodno utvořiti tuto skupinu co nejsilnější.

Obě útočné skupiny jsou však dosti od sebe vzdáleny a proto bude záhodno spojit je mezi sebou nějakou třetí skupinou, která by útočila od severního okraje lesa Miliř, západně St. Kladna, ve všeobecném směru přes pivovar na Barreův důl.

Na základě provedeného rozboru dala by se myšlenka manévru vyjádřiti asi takto:

přímý útok na hřbet u dolu Kybekova od lesa Zabitého, obchvatný útok přes Vodojem na okolí dolu Engerthova, spojovací útok přes pivovar na hřbitov.

Protože od obchvatného útoku se čekává největší úspěch, bude se musiti v tomto směru provést hlavní nápor, k čemuž je opět potřebí značných sil. Mohli bychom proto myšlenku manévru vysloviti jinými slovy: provést hlavní nápor z lesa Miliř přes Vodojem na okolí dolu Engerthova a vedlejší, ve všeobecném směru na Motyčín.

Uspořádání útoku.

Myšlenka manévru zhmotňuje se v útočném tvaru. Po této stránce ponechal velitel armády veliteli brigády úplnou volnost. K provedení útoku disponuje brigádník dvěma horskými pluky, čtyřmi oddíly lehkého dělostřelectva, jedním oddílem hrubého dělostřelectva, dvěma ženijními rotami a jednou eskadronou.

a) Pěchota. Abychom měli při útoku na první cíl jistou naději na úspěch, bude třeba dáti do první linie dostatečný počet sil pěchoty. Na druhé straně však nesmíme zapomenouti, že velitel brigády disponuje jen šesti prapory a že jeho úkolem je dojíti až ke Šternberskému potoce, t. j. že musí míti síly pro provádění dalších úsilí.

Poněvadž od východní a střední spojovací skupiny neočekáváme značných úspěchů, přidělíme jim jen síly nevyhnutelně nutné. Zato zesílíme skupinu západní, která provádí vlastní manévru. K útoku na kročehlavský les a výšinu koty 403 dostačil by snad jeden prapor, který by se pak zmocnil severovýchodní části Kladna a dolu Kybekova. Spojovací skupina mohla by býti vzhledem na svou roli ještě slabší, snad 2 pěší roty se 2 četami kulometnými. Tato skupina by byla pověřena dobytím výšin západně koty 403, a pak cílů dříve uvedených. Západní skupině stačil by zajisté k dobytí předepsaného cíle jeden prapor; protože by však při provádění manévru mohly nastati okolnosti, jež nelze již napřed předvídati, a protože od této skupiny očekáváme rozhodnutí boje o první cíl, zesílíme ji ještě jedním praporem, který přirozeně nebude od počátku boje v první linii, nýbrž bude sledovati první prapor, pokud možno, za jeho levým (vnějším) křídlem.

Tak zbudou veliteli brigády dva prapory a 1 rota s kulometnou četou. Není pochyby, že zbývající rota bude za oběma předními

rotami, s nimiž tvoří jeden prapor. Místo záloh v počátečním útočném rozčlenění a jich pozdější směr postupů bude záviseti od jejich možných úkolů. Poražené vojsko — morálně pokleslé — nebude s to, aby kladlo úporný odpor a je tedy pravděpodobné, že nevydrží prvního náporu. Na to myslí také protivník a prozrazuje svůj úmysl opevňovacími pracemi na Vinařické hoře, u Humen a dále na východ. Kdyby tedy bylo nutno zasaditi zálohy k dobytí druhého cíle, tu bychom potřebovali nejméně jednoho praporu ku provedení hlavního náporu ve směru na Vinařickou horu, která je tam nejdůležitějším bodem. Kromě toho nás terén opět nutká k manévru zleva, jímž by se urychlil pád zmíněného místa. Abychom vyhověli obojí možnosti, ponechejme jeden prapor za východní útočnou skupinou a druhý za západní. Právý záložní prapor by byl na počátku boje na jižním okraji lesa Zabitého a k dalšímu postupu by mohl výhodně použiti kročehlavského lesa a skupin domů na východním okraji Kladna. Levý prapor by byl s počátku v lese u „I“ od Milíř, poblíž silnice vedoucí z Dobré na Kladno, potom by se přemístil podél severního okraje lesa k Vodojemu a odtamtud by se snadno dostal do lesa u koty 390. Přirozeně, že tyto pohyby záloh i jejich užití se nedá předem řídit, nýbrž se děje vždy od místa k místu novými rozkazy.

Zbývá ještě uspořádati velení. Východní a střední skupina tvoří vzhledem na všeobecný směr útoku jakýsi celek a proto by mohly býti od téhož pluku, t. j. od 2. horského. Poněvadž obě skupiny jsou od sebe dosti vzdáleny, nebude snad možno podřídit je jednomu veliteli. V tomto případě by se snad doporučovalo, aby jim veleli samotní velitelé, kteří by byli za dozoru velitele 2. horského pluku, který by po přechodu Kladnem, kdy obě skupiny se sblíží, mohl převzít nad nimi velení, což bude nevyhnutelně nutno pro útok na vinařický masiv. Nemůže býti pochyby o tom, že záložní prapor v lese Zabitém a pěší rota u St. Kladna budou také od 2. horského pluku. Obchvatný útok bude řídit velitel 1. horského pluku, od něhož bude i záložní prapor v lese Milíř.

b) Dělostřelectvo. Velitel horské brigády disponuje jedním horským dělostřeleckým plukem o jednom oddílu 7.5 cm a jedním oddílu 10.5 cm houfnic, jedním oddílem 15 cm houfnic a jedním dělostřeleckým plukem o dvou oddílech 8 cm. Nelze pochybovati o tom, že se ku podpoře východní i západní skupiny použije po jednom lehkém oddílu. Mohl by pouze nastati spor o přidělení jednoho oddílu střední skupině. Protože tato skupina může svým postupem ohrožovati nepřítele na kotě 403 a tím urychlit její dobytí, dále protože narazí u pivovaru a cihelny na protivníka částečně již opevněného, a snad i na odpor u hřbitova, a konečně, protože tato skupina představuje téměř sílu jednoho praporu, bude záhodno přidělit jí ku podpoře také jeden oddíl. Je tedy zapotřebí pro přímou podporu pěchoty celkem tři lehkých oddílů; z ostatních dvou utvoří se skupina pro společnou a protibaterijní činnost.

Jak rozdělíme dělostřelectvo na tyto dvě skupiny? O této otázce bude rozhodovati nutnost zachovati taktické svazky, dále ta okolnost, že velitelé dělostřeleckých oddílů horského pluku znají se s veliteli praporů nebo pluků; dále se nesmí zapomínati, že horský pluk po celý den byl již v krajině u Unhoště a tedy bude dostatečně obeznámen s terénem. Kromě toho by se doporučovalo, aby ve skupině pro společnou činnost bylo dělo, které by neslo

dále než 15 cm houfnice. Z těchto důvodů mohl by se pro přímou podporu určití celý horský dělostřelecký pluk a jeden oddíl 8 cm. V tomto případě zdá se, že by bylo radno utvořit z dělostřelectva přímé podpory dvě skupiny, a to: pro východní dvě skupiny přidělit horský dělostřelecký pluk a pro západní útočnou skupinu jeden oddíl 8 cm. To by také odpovídalo rozčlenění pěchoty. Výhodou umístění 8 cm. oddílu u západní skupiny jest to, že může střelíti také do prostoru, ležícího vně pásma útoku horské brigády. Velení nad skupinou pro společnou a protibaterijní činnost převzal by velitel lehkého dělostřeleckého pluku.

Jelikož se bude prováděti útok, bude naši snahou posunouti dělostřelectvo přímé podpory co nejvíce dopředu; zdá se, že by tomu nejlépe vyhovovala linie: 403, Velké Přítočno, polní cesta ke Dv. Peklov. Úkolem dělostřelectva společné a protibaterijní činnosti je v tomto případě vedle střelby na celou bojovou frontu také bombardování Kladna a palba na nepřátelské baterie již známé, i později odhalené. Aby těmto požadavkům mohlo vyhověti, zaujme dělostřelectvo přímé podpory posice v okolí Újezdu Pleteného a Malého Přítočna.

c) Ženíjní rotý za útoku na první cíl nenajdou žádného upotřebení a mohly by zůstat u záložních praporů. Předvídá se, že se jich použije k úpravě lesních cest.

d) Brigádní eskadrona zůstane zatím v Toskance. Jednou její četou bude se udržovati spojení se smíšeným oddílem.

Pokud se provedení útoku týče, je samozřejmé, že útočící vojska nemohou projíti bez zastávky vzdálenost 4 km a že je nezbytno určití přechodné cíle. Které to jsou, víme již z předcházejících úvah.

Aby nedošlo k žádným nedorozuměním a snad i ke střelbě na vlastní vojska, bude záhodno určití hranici mezi oběma pluky, již by mohla býti čára: „I“ od Milíř, kříž u nápisu Nemocnice, jihovýchodní roh lesa (východně koty 390) a pak okraj lesa.

Po půlhodinové dělostřelecké přípravě, která bude směřovati hlavně k tomu, aby byl buď zničen nebo alespoň neutralisován zejména onen nepřítel, který se už zakopal, a aby co nejrudčeji bylo střeleno na Kladno, vyrazí o 7. hod. pěchota k útoku. Obtížnou spolupráci dělostřelectva s pěchotou bude nejlépe řídití barevnými raketami.

B) Jak si představuje velitel horské brigády přesun na výchozí základnu.

Aby se brigáda dostala z nynějšího rozložení na výchozí základnu do útočného pořádku, musí provéstí přibližovací postup, který je značně zjednodušen tím, že je noc. Mohou proto jednotlivé jednotky použítí až do určité vzdálenosti od nepřítele všech cest. Poněvadž se za dne konaly obhlídky terénu, postačí naznačití velitelům jednotlivých útočných skupin a záložních praporů osy pochodu a hodinu, kdy má býti útočný pořádek zaujat.

Prapor Na horkách (trig 405) užije silnice přes Přítočno, taktéž i záložní prapor z Unhoště. Prapor z Újezda Pleteného půjde po silnici na St. Kladno. Prapory 1. horského pluku z Braškova, Kyšic a Unhoště provedou pochod po silnici na Kladno přes Dobrou. Útočný pořádek musí býti zaujat o 6. hodině.

III.

Na základě všech těchto úvah učinil by velitel brigády toto písemné rozhodnutí:

Brigáda má za úkol útočiti ve všeobecném směru přes Kladno na Tuřany a dojíti až ke Šternberskému potoku. Útok se provede ve třech fásích, za nichž se zmocní postupně:

1. cíle: hřbet 390—důl Kybekův;
2. cíle: Rovina—Vinařická hora (trig. 410);
3. cíle: hřbet kóta 341—320—271.

K dobytí prvního cíle zamýšlím provéstí přímý útok ve směru na Motyčín a obchvatný útok přes Vodojem, důl Engerthův na Tuhan; obě akce zamýšlím pak spojití útokem přes výšiny západně koty 403, pivovar, hřbitov.

Počáteční útočný pořádek pěchoty.

Pluky vedle sebe. 2. horský pluk utvoří východní a střední útočnou skupinu, obě za dozoru velitele pluku.

Východní — 1 prapor — za velení velitele pluku, vyrazí z výchozí základny: linie potoka (tekoucího k Rebči) a zmocní se: kročehlavského lesa — koty 403, Poldiny huti, Kybekova dolu.

Střední útočná skupina — 2 roty s 2 kulometnými četami — za velení velitele praporu, vyrazí z lesa 100 m západně St. Kladna a zmocní se výšin záp. 403, pivovaru a cihelny, hřbitova (sev. Kladna) a výšiny 500 m severně posledního.

1. horský pluk utvoří západní útočnou skupinu — 2 prapory, z nichž jeden v 1. linii za velení velitele pluku. Výchozí základna: okraj lesa západně koty 412. Přechodné cíle: Bressonův důl—cihelna, důl Engerthův, lesík koty 390.

Hranice mezi oběma pluky: „I“ od Milíř, kříž u Nemocnice, jihovýchodní roh lesa (u koty 390) a východní okraj lesa.

Záloha brigády:

1 prapor 2. horského pluku v lese Zabitý;

1 rota s kulometnou četou téhož pluku u St. Kladna;

1 prapor 1. horského pluku u „I“ od Milíř v lese, v blízkosti silnice vedoucí na Kladno.

Dělostřelectvo utvoří dvě skupiny pro přímou podporu a jednu skupinu pro společnou a protibaterijní činnost.

a) Přímá podpora:

Pro východní a střední útočnou skupinu horský dělostřelecký pluk za velení velitele pluku;

pro západní útočnou skupinu oddíl 8 cm za velení velitele oddílu.

b) Společná a protibaterijní činnost: 1 oddíl 8 cm a oddíl 15 cm houfnic za velení velitele lehkého dělostřeleckého pluku.

Ženíjní roty rozdělití na záložní prapory.

Brigádní eskadrona v Toskance. 1 četa ke spojení se smíšeným oddílem.

Dělostřelecká příprava se započne v 6 hod. 30 min. Důraz kladu na střelbu na Kladno.

Přenášení palby s cíle na cíl na žádost pěchoty (zelená raketa). Všechny přípravy k útoku musí býti skončeny o 6 hodině. Pěchota vyrazí k útoku o 7. hodině.

IV.

Rozkaz k útoku mohl by býti sestaven takto:

1. horská brigáda.

Čís. / op.

Mapa: Slaný a Kladno 1:75.000.

S. V. Unhošť, dne 8. listopadu
o 23. hodině.

Všeobecný rozkaz čís.

(pro útok dne 9. listopadu).

I. Armáda zahájí zítra ráno útok na celé frontě ve všeobecném směru na severozápad, aby dosáhla potoku Červeného.

Smišený oddíl bude krýti levý bok armády postupem přes Rozdělov, Libušín, Smečno, a to tak, že bude sledovati postup 1. horské brigády.

Tato je zesílena jedním lehkým dělostřeleckým plukem a jedním oddílem 15 cm houfnic.

Jezdecké hlídky 1. horské brigády jsou s nepřítelem v dotyku na severním okraji lesa Zabitého, u St. Kladna, pak na severním okraji lesa Milíř. Na západ od nich hlídky 1. jezdeckého pluku navázaly dotyk s nepřátelským jezdeckem u Vodojemu, Rozdělova, St. Smečna—Šternberku a dále na západ.

II. Nepřítel se opevňuje na jihovýchodním okraji lesa u Kročehlav, na výšině koty 403, v okolí pivovaru a cihelny (na jižním okraji Kladna) a vzadu na Vinařické hoře, u Humen a Pcher.

III. Úkolem 1. horské brigády jest útočiti ve všeobecném směru přes Kladno na Tuřany, dojiti až ke Šternberskému potoku, a to v pásmu ohraničeném na východě linií: Dolany (včetně), Saky (mimo), Malá Kvice (mimo).

IV. Útok brigády bude proveden ve třech fásích postupně na tyto cíle:

1. hřbet kota 390—důl Kybekův;
2. výšina Rovina—Vinařická hora (trig 410);
3. hřbet kota 341—320—271.

V. Tento rozkaz týče se jen útoku na 1. cíl, další postup bude řízen novým rozkazem.

VI. Úmyslem velitele horské brigády jest útočiti přímo podél silnice Vel. Přítočno—Kladno přes Poldinu huť na důl Kybekův a provésti obchvatný útok z lesa Milíř přes Vodojem, důl Engerthův na Tuhan, obě tyto akce pak spojití útokem přes výšiny západně koty 403, pivovar, hřbitov (sev. Kladna).

VII. Útočný pořádek:

1. **Pěchota** s pluky vedle sebe ve třech skupinách:

a) **Východní skupina** — jeden prapor 2. horského pluku — za velení velitele praporu, vyrazí z linie potoka (tekoucího na severním okraji lesa Zabitého) ve všeobecném směru na Motyčín a zmocní se postupně: kročehlavského lesa—koty 403, Poldiny huti a Kybekova dolu.

b) **Střední skupina** — 2 roty se 2 kulometnými četami — za velení velitele praporu, vyrazí z lesa 100 m západně St. Kladna a zmocní se těchto cílů: výšiny záp. koty 403, pivovaru a cihelny, hřbitova (sev. Kladna) a výšiny 500 m severně tohoto.

Nad východní a střední skupinou bude mít dozor velitel 2. horského pluku.

c) Západní skupina — 2 prapory 1. horského pluku — z nichž jeden v první linii za velení velitele 1. horského pluku, vyrazí z lesa západně koty 412, zmocní se Bressonova dolu—cíhelny, pak dolu Engerthova a lesíku u koty 390.

Hranicí mezi oběma pluky bude čára: „l“ od Milíř, kříž u Nemocnice, jihovýchodní roh lesa (u koty 390) a východní okraj lesa.

d) Brigádní zálohou budou jeden prapor 2. horského pluku v lese Zabítý, jedna rota s kulometnou četou téhož pluku u St. Kladna, jeden prapor 1. horského pluku u „l“ od Milíř, v blízkosti silnice vedoucí na Kladno.

2. **Dělostřelectvo.** Zesílené brigádní dělostřelectvo rozdělí se na tři skupiny:

a) Útočná skupina velitele 2. horského pluku bude podporována horským dělostřeleckým plukem za velení jeho velitele.

b) Útočnou skupinu západní bude podporovati jeden oddíl 8 cm dělostřelectva za velení jeho velitele.

Obě tyto skupiny přímé podpory zaujmou posice na linii: 403, Velké Přítočno, cesta vedoucí ke Dvoru Peklov.

c) Skupina protibaterijní společné činnosti bude utvořena z jednoho oddílu 8 cm a z jednoho oddílu 15 cm houfnic, za velení velitele lehkého dělostřeleckého pluku.

Aby mohla působiti do prostoru Kybekův důl, Hnidousy, Vinařice, zaujme posice v okolí Újezdu Pleteného a Malého Přítočna.

3. Ženíjní rotý se rozdělí na oba záložní prapory.

4. Brigádní eskadrona zůstane k dispozici velitele brigády u Toskanky. Jedna četa obdrží zvláštní úkol (viz odstavec spojení).

VIII. Útočný pořádek musí býti zaujat o 6. hod. V 6 hod. 30 min. se započne dělostřelecká příprava; skupiny přímé podpory budou stříleti hlavně na místa, kde se nepřítel opevnil podle pokynů velitelů útočných skupin. Přenášení palby s cíle na cíl bude se dít na znamení zelenou raketou.

Skupina společné a protibaterijní činnosti soustředí svou palbu na Kladno a kromě toho na baterie objevené se u Hnidous, dolu Kybekova a v okolí Vinařic.

Útok vyrazí o 7. hodině na celé frontě z výchozí základny.

Po dobytí prvního cíle započnou prapory 1. linie ihned s úpravou terénu a očekávají další rozkazy.

IX. Spojení mezi 5. pěší divísi a 1. horskou brigádou bude udržováno smíšeným oddílem od obou jednotek za velení důstojníka od 5. pěší divise; pro tento oddíl dodá 2. horský pluk jednu četou. Sraz oddílů o 6 hod. na severovýchodním rohu lesa Zabítého. Směr postupu podél společné hranice.

Spojení mezi 1. horskou brigádou a smíšeným oddílem bude zajištěno jednou četou brigádní eskadrony a jednou četou smíšeného oddílu, které se sejdou o 6. hodině u jižního východu z Rozdělova a budou pak postupovati podél osy: kóta 401, železniční trať na důl Maxův, Sviňářov, východní okraj Smečna.

X. S. V. 1. horské brigády: Velké Přítočno 5. hodinou počínajíc. Osa přemístění: Kladno, Vinařice, Střebichovice.

S. V. 2. horského pluku: St. Kladno — potom se přemístí ke hřbitovu.

S. V. 1. horského pluku: Okraj lesa jižně Vodojemu, pak přes cihelnu na důl Engerthův.

S. V. smíšeného oddílu (1. jezdeckého pluku): Družec, pak Rozdělov, Libušín, Smečno.

Velitel 1. horské brigády:
generál X.

Kapitán generálního štábu LADISLAV ŠANDERA:

Autorské řešení námětu čís. 6.

Při řešení námětu čís. 3. seznámili jsme se se zásadami, podle kterých zařizuje oddíl svá spojení a podle kterých řídí svou činnost při přípravě a podpoře útoku. Jest zřejmé, že při řešení námětu čís. 6 nemůžeme v plném rozsahu užítí stejných závěrů, neboť tu jde o vyšší celek, o skupinu. Činnost velitele oddílu se vyznačuje tím, že zabývá se spíše řízením palby po stránce technické, kdežto velitel skupiny řídí činnost svých oddílů spíše po stránce taktické.

I.

Než rozřešíme otázku, která spojení má zaříditi velitel severní skupiny přímé podpory, uvědomíme si krátce, jaký účel tato spojení mají míti.

Spojení musí veliteli skupiny umožniti:

a) aby sledoval boj podřízených jednotek tak, aby mohl, bylo-li by potřebí, včas zasáhnouti;

b) aby měl takový styk se sousedními jednotkami, aby byla zajištěna úzká spolupráce;

c) aby seznal potřeby podřízených jednotek a mohl závčas zaříditi vše potřebné, aby je uspokojil.

Se strany podřízených oddílů musí spojení opět dovolovati, aby mohly

a) zasílati hlášení o činnosti a o situaci;

b) vyžádati si nových rozkazů při nepředvídaných událostech;

c) oznamovati své potřeby.

Sít přenášecích prostředků, zařízená se zřetelem na potřeby shora uvedené, umožňuje pak rychlé proniknutí rozkazů, hlášení, zpráv a žádostí.

Můžeme říci, že v zásadě skupina vybuduje tato spojení:

1. Spojení s velitelem divisního dělostřelectva;
2. spojení se sousedními skupinami;
3. spojení s podporovanou pěchotou;
4. spojení s letcem.

K dosažení těchto spojení můžeme užívati různých prostředků, avšak snažíme se vždy co nejdříve vybudovati spojení telefonické, neboť tento prostředek jest nejúplnější. Každá telefonická

linka bude podle možnosti znásobena několika jinými spojovacími prostředky, aby bylo eventuelnímu přerušení telefonického spojení již napřed čeleno.

O spojení v oddílu bylo podrobně pojednáno při řešení námětu čís. 3. Zde se budeme zabývatí pouze podrobným řešením spojení skupiny.

Jsme ve válce pohybné a chceme-li bezpečně zříditi alespoň některá spojení základní důležitosti, jsme nuceni soustřediti činnost personálu a materiální prostředky na malý počet linek co možno nejkratších.

Ad 1. Z nejdůležitějších spojení, jež musí velitel skupiny zaříditi, jest spojení s velitelem divisiního dělostřelectva. Ten jest u velitele divise v Středoklukách, kdežto velitel skupiny je u velitele 5. pěšího pluku v Cihelně (asi 700 m západně Zajezdu). Chápeme, že vybudování a udržování tak dlouhé linky by vyžadovalo mnoho času a mnoho materiálu, nehledíc k tomu, že by vzhledem k očekávanému postupu nebylo ani racionální. Abychom čelili těmto nevýhodám, postupujeme takto:

Každá divise zřizuje osu přenášení, spojení to, které se již napřed buduje v té míře, jak to dovoluje situace jednotek vpřed posunutých. Toto spojení jest vytýčeno jistým počtem telefonických ústředn a sběren zpráv, ke kterým se interesované jednotky připojí.

Předpokládejme, že shora uvedené spojení bylo divisi vybudováno až do hostince (WH.) Bouchalka, kde je také jedna ústředna. Pak velitel skupiny dá vybudovati pouze spojení se svého stanoviště k ústředně v hostinci Bouchalka a jeho spojení s velitelem divisiního dělostřelectva jest uskutečněno s největší úsporou materiálu.

Pokud velitel skupiny nemá s velitelem divisiního dělostřelectva spojení telefonické, vyšle k němu spojovacího důstojníka, kterého po vybudování telefonického spojení vymění poddůstojníkem.

Linka telefonní bude pak zdvojnásobena spojením radiotelegrafickým, a to tak, že velitel skupiny zařídí svou radiovou stanicí a že velitel divisiního dělostřelectva, nemá-li spojení telefonického, zasílá svoje rozkazy radiotelegraficky.

Ad 2. Spojení se sousedními jednotkami jest sice žádoucí, vyžaduje však mnoho materiálu, práce a času, a jako spojení příčné je mnohem více vystaveno poruchám než spojení podélné. Kromě toho při postupu brzo ztrácí svoji hodnotu.

Proto v tomto případě nebudeme budovati žádných příčných spojení, nýbrž spokojíme se tím, že se spojíme, bude-li potřeba, se sousedními jednotkami v případě potřeby přes ústřednu divisiního velitelství.

Ad 3. Spojení s pěchotou dosáhne velitel skupiny osobním stykem, neboť se bude nalézati u velitele 5. pěšího pluku. Může to tak zaříditi, neboť u něho není již požadavek, aby viděl do pásma působnosti svých jednotek, základní důležitosti, ač ovšem zůstává vždy žádoucím.

Můžeme otázku rozřešiti tak, že určíme -Č- 305 jako pozorovatelnu skupiny a že ji spojíme telefonicky s ústřednou velitele skupiny v Cihelně (700 m západně Zajezdu). Pozoruje-li velitel skupiny osobně na -Č- 305, zanechá u velitele 5. pěšího pluku jednoho důstojníka jako svého zástupce. Nebo, je-li osobně u velitele pěšího pluku, dá pozorovati jednomu důstojníkovi na -Č- 305.

Co se týče dalšího spojení s pěchotou, zbývá pouze, aby velitel skupiny nařídil vyslati spojovací hlídky a určil způsob, jak budou posílati své zprávy.

První jest velice jednoduché: oddíl I/2 vyšle spojovací hlídku k praporu I/5, oddíl II/2 k praporu II/5, neboť oba oddíly mají úkol přímo podporovati uvedené prapory.

Při zařizování spojení se spojovacími hlídkami jsme v našem případě nuceni dbáti toho, že vzdálenost stanovišť spojovacích hlídek od SV skupiny jest polovička vzdálenosti od SV oddílů. Bude tedy dobré, nařídíme-li, aby spojovací hlídky zasilaly své zprávy na stanoviště skupiny. Velitel skupiny zašle zprávy, které takto dostal, současně se svými rozkazy, příslušnému oddílu telefonicky.

Kterých přenašecích prostředků použijí spojovací hlídky?

Spojovací hlídka oddílu I/2 spojí se s pozorovatelnou skupinou na -Ů- 305 telefonicky, neboť v jejím směru se vede hlavní nápor, vzdálenost není velká a při pozdějším postupu bude nám možno této linky využít. Tato telefonní linka bude zdvojnásobena linkou běžců, eventuálně prostředky praporu I/5, zařízenými k veliteli 5. pěšího pluku.

Spojovací hlídka oddílu II/2 nemá tak výhodných podmínek a je mnohem dále; užijeme proto ke spojení optického signálu s o v á n í, zařídíme linku běžců a v případech naléhavých užijeme přenašecích prostředků praporu II/5, zařízených k veliteli 5. pěšího pluku.

Ad 4. K dosažení spojení s letcem vyloží velitel skupiny svou antenu a přejímá všechny zprávy letcem vyslané a užívá těch, které se týkají jeho úkolu. Dále vyloží svůj identifikační terč, aby letec poznal jeho stanoviště v případě, že by chtěl shodit nějakou psanou zprávu.

Rozkaz k zařizení spojení je vydán ve formě náčrtu (viz náčrt čís. 1.).

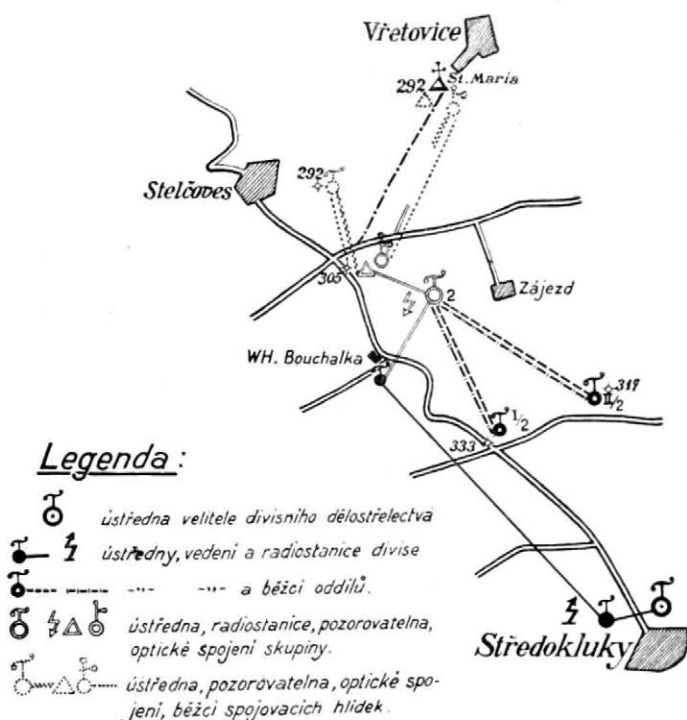
II.

Činnost, kterou bude velitel 5. pěšího pluku žádati od velitele skupiny pro útok, bude dvojího druhu. Především bude od něho žádati přípravu útoku a za druhé podporu a ochranu útoku, jakmile se v 7 hod. 20 min. započne.

A) Příprava útoku.

V našem případě nemá nepřítel drátěných překážek; zesílil pouze některá místa vybudováním prvků zákopů. Bude tedy velitel skupiny řídit za přípravy palbu svých oddílů na nepřátelské kulomety a prvky zákopů, které by mohly účinkovati proti postupující pěchotě. Krátké studium mapy nám ukazuje, že proti pěchotě, která útočí na první předběžný cíl, může účinkovati pouze nepřítel, nacházející se až po hřeben výšin, 500 m severozápadně Stelčoves a na -Ů- 296, neboť odtud dále k severu terén v celku stále klesá.

Dále si musíme uvědomiti, že, ačkoli velitel 5. pěšího pluku určuje předběžné cíle, na které se má útočiti, nemůže označiti dělostřelectvu kulometná hnízda a prvky zákopů, na něž má při přípravě střílet. Bude sotva tak podrobně orientován a konečně se nesmí ani ztráceti v podobných podrobnostech. Prapory, které se

Plán spojení severní skupiny přímé podpory.

již nalézají po nějaký čas v dotyku s nepřítelem, zajisté mnohem lépe znají jeho podrobnou situaci.

Dále bude žádati, aby bylo střeleno na každý pomíjivý cíl, který se vyskytne v pásmu působnosti pluku.

Kromě toho bude míti velitel pluku zájem na tom, aby nepříteli zamezil, pokud možno, volný provoz a zásobování (palba rušivá), jakož i shromažďování záloh (palba znepokojující).

Po studiu mapy poznáváme, že pro provoz a přesuny jsou důležitá tato místa:

Třebošice, včetně křižovatky severně;

Brandýsek a tamní most;

most severně I od Brandejsl.

Jako prostory vhodné pro shromažďování záloh přicházejí v úvahu:

prostor u mlýnu Brodec;

osada Brandýsek;

údolí potoka pod písmem Brandejsl od E. St. Brandejsl.

Z předcházejícího plyne, že velitel pěchoty bude od velitele skupiny žádati pro přípravu útoku:

1. palbu na 1. předběžný cíl, podle dohody s veliteli praporů první linie;

2. palbu znepokojující do prostorů: mlýn Brodec, osada Brandýsek a údolí pod písmem Brandejsl od E. St. Brandejsl;

3. Palbu rušivou do prostorů: Třebušice, Brandýsek a most severně 1 od Brandeisl;

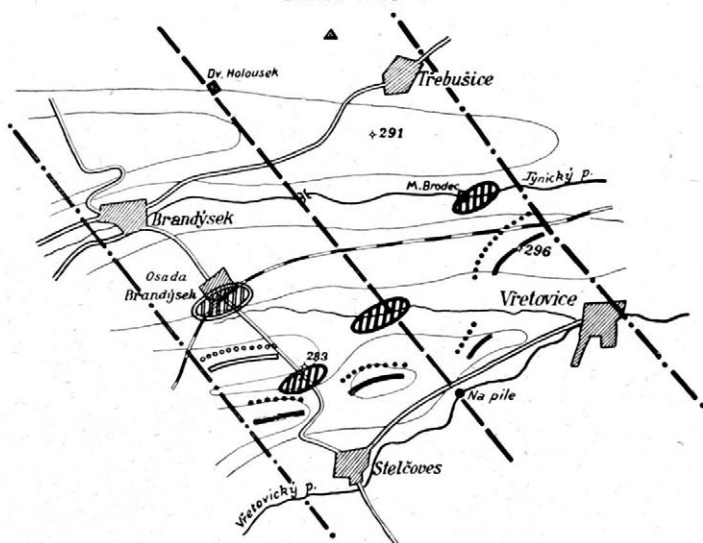
4. palbu na cíle pomíjivé, které se objeví v pásmu působnosti pluku.

B) Podpora a ochrana útoku.

Podpora útoku záleží především v tom, že přinutíme nepřítele dělostřeleckou palbou na okamžitý útočný cíl, aby se kryl, pokud naše pěchota postupuje. Ochrana útoku záleží v palbě na místa mimo útočný cíl, ze kterých nepřítel může buď účinkovat palbou, nebo protiútokem proti útočící pěchotě, nebo ji pozorovat.

Vidíme ihned, že podpora a ochrana útoku se budou měnit od jednoho předběžného cíle ke druhému a požadovaná činnost dělostřelectva bude v každé fázi boje jiná. Můžeme požadavek velitele 5. pěšího pluku vyjádřit třemi dolejšími náčrtly. (Náčrty čís. 2, 3, 4.)

Náčrt číslo 2.

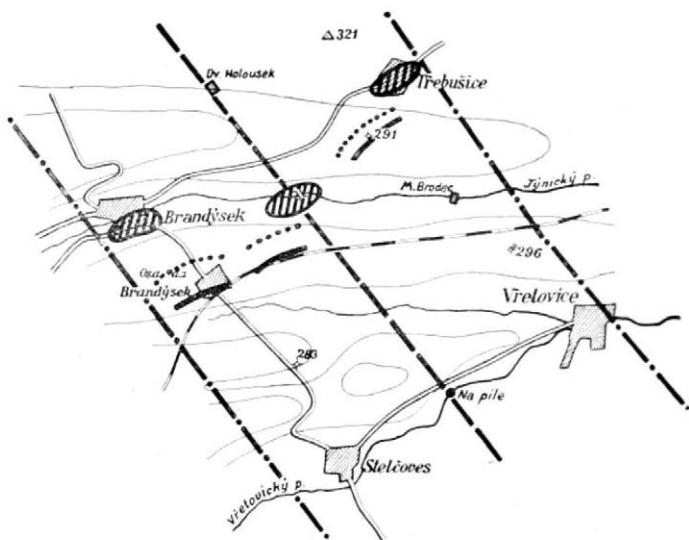

Podpora a ochrana útoku na 1. předběžný cíl.

Na náčrtkách označuji silnou čarou palbu umlčovací na útočný cíl, vyčárkovaně prostor palby ochranné a tečkami palebnou přehradu po dosažení okamžitého cíle.

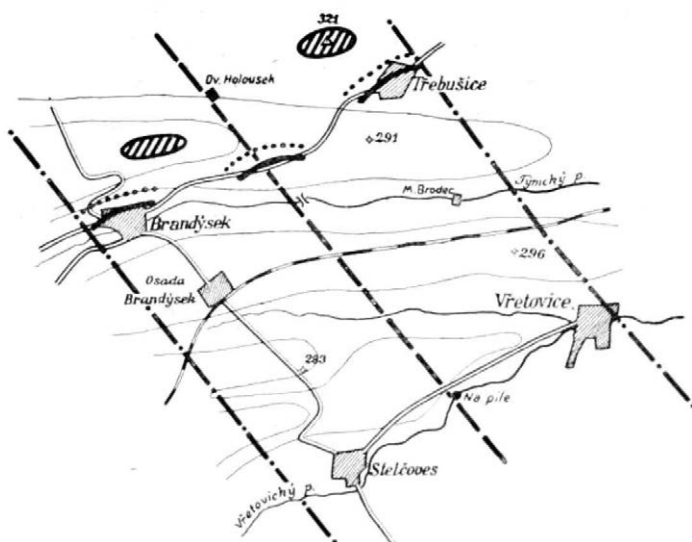
Sluší podotknouti, že po dosažení prvního předběžného cíle nepřenesl se palba v pásmu 1. praporu hned na druhý předběžný cíl (osada Brandýsek), nýbrž na hřbet Ů. 283, neboť je možno, že se tam nepřítel znovu usadil. Tato přechodná fáze jest na náčrtku čís. 2 vyznačena dvojími čarami a malými kroužky.

Náčrt číslo 3.

Podpora a ochrana útoku na 2. předběžný cíl.

Náčrt číslo 4.

Podpora a ochrana útoku na 1. cíl divise.

Aby přeložení palby se dělo včas, smluví velitel pěchoty s velitelem skupiny jako znamení, že pěchota je pohotova ke zteči, červenou raketu.

Požadavek, aby bylo stříleno na každý pomíjivý cíl v pásmu působnosti pluku, trvá dále.

Konečně bude velitel pěchoty žádati od velitele skupiny, aby připravil a zajistil vzájemnou podporu obou oddílů.

Námět číslo 7.')

Podplukovník francouzského generálního štábu MARATUECH:

Námět z taktiky pěchoty.

Mapy: Slavkov, Hodonín, 1:75.000.

1. 23. ledna narazila červená vojska, postupující od jihovýchodu, na modrá vojska, jdoucí ze severozápadu, v prostoru Nasedlowitz, Archlebaň, Steinitz.

Divise na levém (jižním) křídle červené strany dosáhla o 15. hodině, po 4hodinném boji, fronty Nasedlowitz—Masný kopec—koty 240 a 235 severně a severovýchodně Archlebau, Zuckerfabrik (jižně Steinitz). V pravo (severně) dosáhly sousední divise svými čelnými prvky silnice ze Steinitz do Butochowitz.

V levo (jižně) dorazil jeden jezdecký pluk, jenž kryje jižní křídlo červených sil, do Grunnwirsch. Jeho hlídky dosáhly plateau, vyznačené kotami 282 (Nadriana), 234, západně a jihozápadně Nasedlowitz.

2. Ze zpráv shromážděných do 15. hod. vysvítá, že v této části bojiště seskupil nepřítel (modrá strana) své prostředky v krajině u Zaroschitz. Jeho fronta, již pevně drží, jde podél potoka Spálený od koty 231 (včetně) jihovýchodně Dambořitz přes Paní Louka až k Archlebaň a pak dále k severu přes Dubový vrch.

Pravé křídlo této fronty (jižní) jest vyznačeno potokem Zalasky. Kromě toho je hlášeno, že vojska, jichž síla není odhadnuta, jsou u Dambořitz. Několik jezdců bylo viděno v krajině Bohumělitz—Klobouk.

3. Záloha levé divise červené strany (jeden pluk pěchoty) je o 15. hod. západně Gaya a to s I. praporem u „Z“ nápisu Zadní nivy (jihovýchodně Stražowitz), s II. praporem na silnici z Gaya do Stražowitz a s III. praporem u rozcestí silnice Gaya—Stražowitz a Gaya—Sobule.

4. Velitel divise se rozhodl převést svou zálohu do prostoru Hrubyšanov (2 km jižně Nasedlowitz), kota 246, Prostřední (1 km jihozápadně Nenkovitz), Ulehly (jižně Prostřední) a to tak, aby byla hotova pokračovati v postupu ve směru Nadriana, Rabský, Dambořitz. Velitel pluku, který jest u svého II. praporu, dostane o 15. hod. 15 min. rozkaz k okamžitému provedení tohoto pohybu.

Jest vypracovati:

Rozkaz velitele pluku.

*) Námět z přijímací zkoušky do Válečné školy v únoru 1923.

Námět číslo 8.

(Pokračování námětu číslo 2, viz „Cvičební Listy“ ročník I., číslo 11.)

Major generálního štábu FRANTIŠEK NĚMEC:

Námět z taktiky pěchoty.

I. Všeobecná situace.

Útok (tak, jak byl uveden v námětu číslo 2) byl v 7 hodin zahájen.

Situace v 9 hod. 30 min. je tato:

Jižní útočná skupina drží Golkowitz—Borowitz a les východně této osady. Zůstávají jí ještě v záloze 2 rot v Col Skrbenski.

Severní útočná skupina překročila Schotkowku a svezla svahy západního břehu, vzala Col Szotkowicz a Nd. Mschanna, avšak jest zastavena na několik set metrů od $\triangle$ 259—272 a 280. Zasadila veškeré své zálohy.

Oba velitelé brigád hlásí, že nemohou dále postupovati.

Zálohy divise:

1 pluk jižní brigády ve Wielki Kyns;

1 prapor severní brigády v Königsdorf.

Severní divise dosáhla linie Paulsdorf— $\triangle$ 280 a pokračuje pomalu v postupu na Wilchwu.

Oddíly jižní divise nalézají se na Olše.

II.

Velitel divise se rozhodne zasaditi zálohy, aby, využívaje úspěchu jižního pluku a severní divise, zlomil obchvatným manévrem z jihu a ze severu odpor na hřebetu $\triangle$ 280—272 $\triangle$ 259.

Výťah z rozkazu pro útok.

1. Situace: Útok severní útočné skupiny MV. v 10 hod. 30 min., po překročení Schotkowky, zmocnil se Col Sczotkowicz, byl však zaražen na východních svazích $\triangle$ 259—272, $\triangle$ 280 na několik set metrů od hřebenu. Na severu dobyly prvky první brigády Nd Mschanna a pronikly až asi 500 m na západ od kostela, kde jsou ve spojení s 2. pěší divisi, jejíž levé křídlo dobylo $\triangle$ 280 a postupuje dále na západ. Zálohy brigády jsou zasazeny.

Jižní útočná skupina dobyla Golkowitz—Borowitz a lesu východně této osady.

Na frontě divise byly zjištěny 2 pluky x. nepřátelské divise.

Několik baterií dělostřelectva (asi organické dělostřelectvo divise) zjištěno v prostoru Großer Buchwald—Krostoschowitz a G. Thurze a Kl. Goritzer Wald.

2. Rozhodnutí velitele divise: Využití úspěchu 3. pluku a útokem 4. pluku z Borowitz a lesa u Borowitz na kotu 250 a jižní okraj planiny Buchwald obchvátiti horský hřbet $\triangleright$ 259—272— $\triangle$ 280.

3. Provedení.

— a) Velitel 2. brigády je pověřen řídití útok, jehož cílem jest kóta 250—Skrzischow—jižní svahy planiny Buchwald. Všeobecný směr útoku Vw. Bielitzhof.

Pásmo útoku je ohraničeno: na severu linií můstek přes Schotkowku (u mlýna v Col. Sczotkowitz), Skrzischow a svahy as 500 m severně od Skrzischowa. Jižní hranici určí brigádník.

Pro útok bude dán veliteli brigády k dispozici 4. pluk, jenž se přemístí do prostoru lesa Borowitza.

— b) **Přímá podpora** bude zajištěna oddílem 10cm houfnic a oddílem 75. horským; tento ponechá pro dosavadní úkoly jen nezbytně potřebné.

— c) **Příprava.** Až po 12 hod. 30 min. plní seskupení dělostřelectva své dosavadní úkoly. Od 12 hod. 30 min. až po 13 hod. bude provedena příprava postupně na 237, jihovýchodní okraj Skrzischowa, na 250—severozápadní část Skrzischowa a jižní svahy Buchwald, soustředění palby všech baterií divise, pokud to dovolí nezbytná potřeba dosavadních skupin.

Soustředění zařídí velitel divisiho dělostřelectva, který si vyžádá podporu armádního dělostřelectva.

— d) **Provedení útoku.** Hodina útoku 13 hod., kdy přední prvky překročí Schotkowku.

Přímá podpora dle rozkazu velitele brigády. Ostatek dělostřelectva bude podporovati v týchž mezích jako při přípravě.

Palba na 237—východní okraj Skrzischowa bude zastavena v 13 hod. 30 min. z 250, západní část Skrzischowa bude přenesena na žádost pěchoty (zelená raketa) na okraje lesa G. Buchwald a příchody z Krostoschowitz.

Spojení na levo s 3. pl., jehož úkol bude velitelem brigády přizpůsoben útoku 4. pluku, určí velitel brigády.

Na pravo bude se 2. pěší pluk snažiti využití postupu útoku k dobytí $\triangle$ 259—272, kdež se jeho jižní prapor zastaví a střelbou kulometů na jižní svahy 265 bude krýti bok útoku. Severní prapor pokračuje v útoku na 265.

— e) Po dosažení cíle obnoví oddíly pořádek a budou připraveny k postupu na 2. cíl, k němuž bude dán včas rozkaz.

— f) **Letectvo.**

Jest vypracovati:

Rozkaz velitele 4. pluku pro přesun a pro útok (na základě doplnění rozkazu brigádou).

Námět číslo 9.

Stábní kapitán generálního štábu BOHUSLAV FIALA:

Námět ze všeobecné taktiky.

(Pokračování námětu číslo 5.)

Mapa: Slaný a Kladno 1:75.000.

I. Všeobecná situace.

Armáda, která s počátku snadno postupovala, narazila na velmi tuhý odpor na hřbetě Libušín—Vinařice—Pchery—Želenice a dále k severovýchodu. Nedosáhla svého cíle, nýbrž její čelné prvky se zastavily všeobecně na linii Libušínského a Knovízského potoka. Vojska jsou předcházejícími boji velmi vyčerpána.

II. Nepřátelská situace.

Nepřítel se drží pevně v silně opevněném Smečnu, pak na hřbetě 352—331—303 a podél Knovízského potoka k severovýchodu.

Zákopy i s drátěnými překážkami je viděti v okolí kot 341, 320, u Hrdliva, na hřebetě jižně Netovic. Zajatci, vzatí v boji o Vinařickou horu, jsou od nepřátelské 10. pěší divise. Jejich 20. brigáda přibyla 7. listopadu do Mšec, 8. pak provedla pochod přes Řisuty, kde civilní obyvatelstvo pracovalo na zákopech, do Střebichovic; odpoledne téhož dne se účastnila opevňovacích prací na Vinařické hoře. 19. pěší brigáda má prý dnes přibýti ke Slanému.

Letci hlásili opevňovací práce u Řisut, na hřebetě kot 318—303, u Přelíc a Slaného. Okolo 17. hodiny viděli pěchotu v síle asi jednoho praporu v postupu od Tuřan na Řisuty. Dělostřelectvo bylo konstatováno v prostoru: Studňoves, Libovice, Byseň.

III. Zvláštní situace.

U 1. horské brigády zmocnil se **2. pluk** okolo 16. hodiny masivu Vinařické hory, při čemž byl zasazen záložní prapor. Tento prapor, jakož i prapor, jenž útočil přes hřbitov, jsou na severozápadních svazích Vinařické hory, jejich přední prvky jsou v dotyku s nepřítelem na Libušinském potoce. Oba prapory jsou smíchány. Prapor, útočící na důl Kybekův a pak na Vinařice, shromažďuje se u této vesnice.

1. horský pluk, až na dvě roty, je na severozápadních svazích a výšině Rovina. Předním jeho prvkům podařilo se na některých místech překročiti Libušinský potok — asi na 100 m od potoka — byly však zadrženy v dalším postupu silnou kulometnou palbou od Smečna. Velitel pluku disponuje ještě dvěma rotami u Janova dolu.

Dělostřelectvo je v posicích v prostoru Motyčín—Mayrau důl, severní okraj Kladna.

Ženijní roty jsou jedna v Motyčíně, druhá u Dv. Tuhaň. 5. pěší divise zmocnila se Sak, Jemník a Knovíze, je však v postupu zastavena.

Hlavní síly smíšeného oddílu jsou u Schoellerova dolu, část bojuje před Smečnem na severním okraji lesa Malý bor. Jeho hlídky jsou v dotyku s nepřátelskými jezdeckými hlídkami u Nové Vsi, Drnek a Klíny.

IV.

Velitel 1. horské brigády obdrží v Motyčíně o 20. hodině rozkaz velitelství armády, který se tuto podává v krátkém výtahu:

1. Armáda přejde v obranu na linii Libušín, Pchery, Zelenice atd.

2. 1. horská brigáda bude brániti terén v pásmu ohrazeném na východě dosavadní hranicí, na západě linií: „Ml.“ východně Šternberka, Boží muka 352, Sviňarov (mimo), Libušín (mimo), důl Maxův (včetně), železniční trať (včetně) na vodojem.

3. Smíšený oddíl bude dnes v noci směněn 2. horskou brigádou.

V. Předmět práce.

1. Jak si představuje velitel brigády rozčlenění sil za obrany (náčrt v měřítku 1:25.000).

2. Rozkaz velitele brigády pro obranu.

O pochodu na velké vzdálenosti.

Poznámky prakticky.*)

Pochodem na vytrvalost, t. j. pochodem na velkou vzdálenost (bez zvláštního použití fyzické síly, pouze lehkostí pohybu) získáme otužení celého organismu, omlazování těla i ducha, a taktéž klademe odpor různým nemocem.

Mnozí jednotlivci jsou obdařeni přírodou způsobilostí k pochodu, neb k jiným cvičením, vyžadujícím vytrvalosti. Není-li však každý již od přírody způsobilým k delší chůzi, může dosáhnout této způsobilosti správnou systematickou a odbornou přípravou. Velitelé řádové služby nepochybují o tom, že pochodování na vytrvalost je jedním z hlavních cvičení důležitých pro každého vojína, ovšem je-li vedeno s jistou systematickostí a individuálností. Odstraňuje těžkopádnost, zvyšuje u vojína energii, chuť k jiným fyzickým a duševním pracím. Vojínům při pochodu naskytuje se příležitost samostatně zkoumat přírodu, své okolí a výsledky lidské práce. Zároveň mohou vyzkoušet svou trpělivost, otužilost a zdatnost za mrazu, sněhu, deště nebo v době vedra. Prochází stále novou a neznámou krajinou, je vojn přinucen zbystrit zrak, prožívá nové dojmy a zcela jiné nálady, jest upoután tak, že zapomíná zcela své únavy. Neméně cennými cvičeními pro vojína v přírodě jsou klusy, běhy, skoky přes rokliny, přelézání zdí, pochody obtížným terénem, s kopce a do kopce, slézání vysokých hor a sestup s nich, lezení (šplhání) po stromech a j. za účelem orientace (výzvědy), prodírání se lesním houštím a plížení se skrytě a tiše vpřed, skoky do vody, potápění, plavání, veslování, jízda na kolech, motocyklech, v zimě koulování, klouzání, bruslení, jízda na saních, lyžování a mnoho jiných cvičení na čerstvém vzduchu. Vždy bude ve výhodě vojn, který před nastoupením vojenské služby cvičil v tom neb onom tělocvičném neb sportovním spolku. Hle, proč otázka fyzické výchovy člověka ve smyslu harmonického vývoje těla i celého organismu představuje jednu z životních úloh zdravotnictví vůbec.

Držení těla.

Jaké polohy těla, rukou, nohou, jakých pohybů jest třeba při pochodování, abychom získali na vytrvalosti a zhostili se předčasně únavy? Má-li začátečník porozumět lépe uvedenému záhlaví a navyknouti si bez přepínání sil měkkému držení těla, rychlým, lehce a tiše konaným pohybům, začni cvičit takto:

Vyhleďte si kolmou hladkou stěnu, strom nebo dvéře, postavte se k některému z takových předmětů zády, opřete se oň patami, sevřenými lopatkami, stáhněte lehce břišní svalstvo nazad (nohy mírně pokrčte) a páteří vyrovnanou po celé její délce přitiskněte se na stěnu. Hlavu držte volně nedotýkající se jí předmětu. Z původní polohy přejděte do stoje rozkročného, aby bedra s kotníky nohou po vnější straně tvořily dvě kolmé přímky, ale nohy buďte stále

*) Uveřejňujeme rádi tyto původní, dlouhou zkušeností získané poznámky praktika, jehož vytrvalecký pochod „Napříč republikou“ (trať Česká Kubice-Hust. 1190 km v 15 dnech, t. j. průměrně 79 km denně v době od 4. do 18. září 1922) vzbudil oprávněnou pozornost vojenských i sportovních kruhů. Architektonika poznámek i jejich sloh — obě stejně svérázné a přirozené jako autorovy názory i zkušenosti — ponechány pokud možno beze změny. Pozn. redakce.

mírně pokrčeny. Kolena jsou kolmo na střed nártních kostí, jinými slovy řečeno: Holeň celou svojí délkou uzavírá s nártí nohy mírný tupý úhel, po celý čas pochodu, ať je noha vzadu nebo v pohybu ve vzduchu, nebo vpředu při doteku chodidla se zemí. Směr špiček nohou upravte si sami tak, jak jste zvyklí stavěti je při volné chůzi, po způsobu vám nejpřirozenějším. Nakloňte trup 10 stupňů dopředu. Levou nohou vykonějte krok vpřed (pohyb, jako byste chtěli sklouznouti patou a přední částí chodidla s rázným došlápnutím). Špičky prstů držte volně. Ruce v loktech měkce ohněte, přeneste je směrem do zapažení zevnitř (lokte od těla a nazad). Při tomto každá ruka pro sebe uzavírá menší tupý úhel. Poloha záruční a držení prstů rukou: záručí sklopte do svislé polohy a hřbety rukou obraťte kupředu, třemi prsty mírně ohnutými dotýkejte se palce (ukazováček ponechte samostatným a bez doteku). To je postavení, které nejlépe vyhovuje při pochodu.

Osvojili-li jste si výše uvedené základní technické prvky a přesné polohy, soustřeďte celou svojí mysl k vytčenému cíli, který jste si jakoby dobrovolně vyvolili. Nedáte se více rušiti zbystřice zrak i sluch, zachováte mistrný klid, dýcháte jen nosem a stanete se pány své vůle po celou dobu pochodu. Předkrokem pravé nohy a nenuceným uvedením loktů v střídmostný pohyb, dejte se lehkým tempem čile v chod. Lokty pohybujte ve směru příčném, poněkud více vzad, zato méně vpřed. Pohyb záručím koná se zcela lehounce směrem bočním ve vodorovné poloze. Délka jednoho kroku rovná se vojenskému předpisu 75 cm. Pohyby nohou zařídte tak, aby byly prováděny svižně a rychle. Toho docílíte, bude-li pamatováno po zdvihu nohy zadní a při jejím styku chodidlem se zemí vpředu, aby ihned bylo pokračováno se zdvihem a stykem se zemí nohy druhé. Při zaučování (jste-li v chodu) přihlížejte v každém případě k tomu, abyste nesli tělo přímo vpřed. Nenatácejte ho, byť postup dál se sebe pomaleji. Při pochodu se občas kontrolujte, abyste neopustili označené polohy. Taktéž nutno se vyvarovati pohybů rukou a ramenou, t. zv. krátkých rychlých strhů a rovněž dlouhých pohybů rukama vpřed i vzad. Nebylo by to ani rozumné, ani užitečné.

Jak si rozdělíme váhu předmětů na těle.

Ze zkušenosti nesčetných příkladů je známo, když člověk nese v jedné ruce plnou konev vody, že silně nakloní tělo v tu stranu, v které ruce drží konev a rychle se unaví. Jestliže vezme do obou rukou dvě menší konve, jde lehce a příměji, unaví se méně, poněvadž práce je rozdělena na větší skupinu svalů.

Druhý příklad:

Představme si člověka, který nese na zádech těžký pytel, pod jehož tíhou, a aby zachoval rovnováhu, je nucen nakloniti tělo vpřed, při čemž se silně unaví. Jestliže přehodí pytel přes rameno tak, že přední jeho část bude stejnoměrně vyvážena se zadní, může jíti více vzpřímeně, delší dobu a s menší únavou.

V hlídkové výzbroji:

1. Ze základního postavení: Puška kolmo u levé nohy, pažbou vzhůru. Pravou rukou uchopte za řemen, provlékněte levou ruku a hlavu, pušku přenese šikmo přes záda, aby pažba přečnívala pod

pravým ramenem (řemen šikmo přes prsa). Puška s řemenem musí těsně přiléhati, avšak při tom nestahovati hrud!

2. Jiný výhodný způsob nesení zbraně je ten, že ji připevníme ve vodorovné poloze za hlavu.

3. Neste pušku jednoruč ve vodorovné poloze, držíce ji v těžisku ve vyvážené poloze, pažbou nazad. Ruka nesoucí pušku je v loktu napiata a při pochodu se nepohybuje.

4. Závodní držení pušky obouruč. Praktikujeme jako při závodech vojinů ve klasické chůzi, nebo i v chůzi: „Jdi jak můžeš, ale neběž.“ Pušku držíte obouruč ve vodorovné poloze, před prsouma níže nebo výše.

Odpočinek jednotlivým částem těla při pochodování.

Zkrátíme krok o celou délku chodidla (i více), zato přidáme něco na rychlosti, dovolíme si natáčení trupu, pažemi uzavřenými až do ostrého úhlu pohybujeme více před tělem, záruči ocitá se před středem prsou. Jiný způsob: jdeme více rozkročmo, ruce spustíme dolů do mírného odpažení, mírně jimi pohybujeme, tělo při tom vykonává mírný pohyb kývadlový se strany na stranu. Polohy rukou mohou byti rozličné a občas měněny, na příklad: ruce v loktech občas napneme a přidržíme jakoby v připažení, nepohybující jimi; nebo v loktech ohnuté, zlehka přidržujeme při těle; nebo zcela prostě vsuneme ruce do bočních kapes. Neb konečně přeměníme, držíce ruce pod tupým úhlem, jen polohu záruči na některý čas do polohy palcové. (Palec s ukazováčkem směřují vpřed, neb dlaněmi obrácenými směřujeme vpřed.) Rozumí se, že nohám občas dopřáváme pozvolného napnutí v kolenou; rovněž vzpřímíme hlavu a natočíme ji.

Udržení veselé mysle při pochodování.

Udržení veselé mysle při pochodování je hlavním kouzlem napomáhajícím k vytrvalosti. Praktičtí velitelé oddílů vědí nejlépe, co znamená udržeti duši vojína v dobré náladě. Vědí, jak působí živé slovo před mužstvem, slušný rázný vtíp, anekdota, sborové pískání atd. Nejradostněji, ba rekordně působí na osvěžení celého organismu naše české švižné pochody, hrané vojenskou hudbou, zvláště je-li mužstvu znám jejich text a může-li je doprovázeti procitěným zpěvem. S takovým občasným oživením mysle vojín i slabšího organismu mohou dlouho a neúnavně pochodovati.

Co si asi myslil, nejvytrvalejší chodec (champion) světa o závodech na 100 km, které urazil v čase 9 hodin a několika minut? Odpověď: vžil se co nejvíce do dané role, jsa v tom podoben děcku, které také od rána do večera si nenuceně hraje, kutí, šmejdí, provádí různé kousky, prolézá každou díru, vlézá na každý dostupný předmět, vyniká při tom lehkostí, obratností, vytrvalostí, dovádí a skotačí, je pružné jako hodinové péro. Dovede zapomenouti na všecko kolem sebe. Co si vezme do hlavy, to provede. Do předsevzaté výkonnosti umí se ponořit celou duší. Častokrát ještě za noci při snech si vzpomene, že musí ještě něco dodělati, někam doletět k cíli. Žije, i v noci je pohotově.

(Příště dále.)

Drobnosti z praxe.

Kapitoly z názvosloví II. (Přezvědy — průzkum.) Tento obor věcný skrýval v sobě mnoho úskalí, svízeli a trápení. Byly tu spory průdké a dlouhé. K šťastnému, podle mého soudu, řešení dospělo se teprve potom, když komise opřela se o dvojí poznání. Předně to, že německé názvosloví není ani přesné ani důsledné a odpoutala se zcela od německé předlohy. Druhé poznání je to, že přesné názvosloví vyplývá téměř samo, jakmile je přesně stanovena soustava pojmová. Obojí se osvědčilo zejména v oboru služby přezvědné. Přezvědy shrnují v sobě všecek souhrn činnosti, jímž si zjednáváme ve válce potřebné vědomosti o nepříteli. Termín přezvědy je hlavní, a řekl bych, čistě služební. V literárních pracích nebo v řeči může se užívat i kratšího „zvědy“. Přezvědy jsou tedy vše, čemu se říkalo v Rakousko-Uhersku „Aufklärungsdienst im Allgemeinen“ nebo vůbec „Aufklärungswesen“. Tomuto poslednímu odpovídala by odvozenina „přezvědnictví“. Slovo to je tvořeno správně; otázka jest pouze, zdali se nám zalíbí. Spíše snad budeme říkat: „Nauka o přezvědách“, „O službě přezvědné vůbec“ a pod. Přezvědnictví zahrnuje v sobě mimo jiné i osobitý obor vyzvědačství, výzvěď, špionáž. Aby se to nepletlo, nebudeme nikdy vysílati na př. hlídku „na výzvědy“, nýbrž správně „na zvědy“. „Aufklärungstruppen“ nejsou tedy vojska výzvědná, nýbrž vojska přezvědná. Službou výzvědnou nebudeme se nikdy zabývat při výcviku a v rámci bojové služby — tu ponecháme výhradně tajemné kuchyni druhých burex našich štábů. — Když jsme si takto vymezili zhruba obsah základního názvu „přezvědy“, můžeme přejít k druhému hlavnímu slovu a tím je průzkum. Obsah tohoto pojmu je nepoměrně užší nežli u přezvěď. Průzkum kryje se téměř s cizím slovem „rekognoskování“. Komise názvoslovná pak stanovila, že průzkumem smíme zvát jen tu činnost, kterou zjišťujeme skutečný stav nějaký v mezích bezprostřední dostupnosti. Neběží tu tedy vždycky o nepřitele — při přezvěďách vždycky! Tak na př. zjištění, zdali jest cesta schůdná pro pěchotu či trény či dělostřelectvo, nebo zdali jest most v pořádku čili nic, nebo zdali ta a ta kóta jest obsazena protivníkem čili nic — jest vždycky průzkumem a nikdy přezvědami. Naproti tomu hlídka, kterou vyšleme určitým směrem,

aby nám po návratu řekla o všem, co viděla a s čím se potkala, to jest pravá hlídka přezvědná, nikoli však průzkumná. Proto také budeme dobře rozlišovati boj přezvědný a boj průzkumný. V prvním případě půjde nám o to, abychom nárazem na nepřitele zjistili, jak to s ním vůbec stojí, jakož abychom o něm zvěděli co možná nejvíce. Boj průzkumný bude nepoměrně menší boje přezvědného, protože jeho úkolem jest zjistiti nepřátelskou situaci na určitém bodě či jinak zcela vymezeném úseku protivníkova dispositivu (rozložení, rozestavu). Stěží lze si představit „strategický průzkum“. Za to bude strategická činnost přezvědná významným úkolem odvážného letce. V oblasti taktiky bude naproti tomu činnost průzkumná velmi častá, po výtce při válce utkvělé; při válce pohybné budou přezvědy taktické stálým úkolem služby předvojové. — Zbývá nám ještě jedno výrazné a pěkné slovo české: pátrání. Můžeme ho užívat, ale opatrně. Především je nikdy nezaměňujeme za průzkum. Ale můžeme, vysílající hlídku přezvědnou, říci veliteli: „Pátrejte ve směru tom a tom, je-li protivník ještě na pochodu či zdali již zahájil postup.“ Slovo „pátrati“ jest velmi blízké slovu „patřiti na něco“. Proto jest možno, že časem ustálí se termín pátrání na činnosti, kde s místa dočasně pevného očima (za pomoci optických pomůcek) obzíráme a snažíme se viděti, spatřiti co nejvíce. (Naše pátrání bude tedy značně užší než „pátrání“ policie nebo četnictva.) Jistě nikdy neřekneme hlídce průzkumné, aby pátrala, zdali je opuštěné nádraží zcela rozbito či jen částečně, nýbrž řekneme raději, aby nádraží ohledala a jeho stav zjistila. Proto vedle hlavního názvu průzkum můžeme časem užití i ohledání, obhlídka. Nezaměňme také nikdy pojem vyzvědač a zvěď. Zvěď jest každý jednotlivec, konající osamocené službu přezvědnou, po případě průzkumnou. V boji vysíláme stejně opatrně jako odvážné zvědy, kterým říkáme slidiči (Späher), kteří se většinou „plazí“ po zemi. — Skončivši tuto kapitolu, došla názvoslovná komise k lichotivému vědomí, že čs. vojenství bude tu mnohem „ujasněnější“ nežli německé, jehož „Aufklärung“ byl velmi široký, nepřesný a tudíž dosti „temný“....

Milan Fučík.